

Ukončení studia z pohledu plateb pojištění a daní

Za studenty platí pojistné do určité doby stát. Zároveň si mohou na ně jejich rodiče uplatnit daňové zvýhodnění a snížit si tak celkovou částku daně z příjmu. V okamžiku ukončení studia se ale situace mění a níže shrnujeme ty nejčastější případy, se kterými se setkáváme v naší praxi.

Zdravotní pojištění

Student, který ukončil vysokou školu, je z pohledu plateb zdravotního pojištění považován za nezaopatřenou osobu ještě v kalendářním měsíci následujícím po měsíci ukončení studia. Pro ukončení studia je přitom rozhodné datum závěrečné zkoušky, nikoliv datum promoce. Aby však byl plátcem zdravotního pojištění stát, je nutné, aby měl v tomto měsíci student „prázdniny“ – tedy nepracoval, nepobíral podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci.

Co se týká absolventů bakalářského studia, zde se doba může prodloužit až na 3 měsíce, a to v případě, že nejpozději do 3 měsíců nastoupí na navazující studium.

Tato pravidla platí až do dosažení věku 26 let, studenti starší 26 let již nejsou považováni za nezaopatřené děti, a to ani v případě, že jsou studenty doktorandského studia.

Student, který úspěšně složil maturitu nebo závěrečnou zkoušku v řádném termínu, je za nezaopatřené dítě z pohledu platby zdravotního pojištění považován až do konce školního roku, tedy do 31. srpna. V případě, že nastupuje na vysokou školu, i nadále je za něj plátcem pojištění stát, a to až do ukončení studia, maximálně však do 26 let.

Zdravotní pojišťovně je třeba nahlásit skutečnost, že ve studiu pokračuje, a i zde platí, že po dobu prázdnin nesmí po celý měsíc vykonávat výdělečnou činnost nebo být v evidenci úřadu práce. Výjimkou je pak typicky brigáda na dohodu o provedení práce do 10 000 Kč nebo dohodu o pracovní činnosti do 4 000 Kč.

Od 1. září je pak student, který nepokračuje v dalším studiu nebo nebyl u závěrečných zkoušek úspěšný, povinen platit si zdravotní pojištění sám, nebo v případě, že nastupuje do zaměstnání, za něj odvádí zdravotní pojištění

zaměstnavatel. Pokud se po ukončení prázdnin nahlásí do evidence úřadu práce, plátcem zdravotního pojištění je stát.

Stejná podmínka platí v okamžiku, kdy je ukončena povinná školní docházka bez ohledu na fakt, zda již dosáhli věku 18 let. Povinnost platit zdravotní pojištění tedy vzniká i pro žáky základních škol, kteří po prázdninách nenastoupí na střední školu nebo na střední odborné učiliště.

Sociální pojištění

Jelikož povinná platba sociálního pojištění je zákonem určena pouze pro OSVČ, není třeba pojištění platit. Je třeba však počítat s tím, že roky studia nad 18 let se již nezapočítávají jako náhradní doba pro účely důchodového pojištění.

Pokud by student podnikal při studiu, jedná se o takzvanou vedlejší činnost, kdy se povinnost platit zálohy na sociální pojištění stanovují až od určitého výdělku odvozeného od průměrné mzdy.

Slevy na dani a daňové zvýhodnění

Nejprve bych ráda upřesnila rozdíl mezi daňovou slevou a daňovým zvýhodněním. Daňová sleva se vztahuje vždy ke konkrétní osobě, kdežto daňové zvýhodnění uplatňuje rodič na své dítě.

Daňové zvýhodnění

Nárok na daňové zvýhodnění na dítě má rodič automaticky do plnoletosti dítěte. Do dosažení věku 18 let je jedinou podmínkou k uplatnění daňového zvýhodnění pouze společně hospodařící domácnost dle paragrafu 115 Občanského zákoníku. Nehledí se tedy na dočasný pobyt dítěte mimo domácnost – například když odejde žák na ozdravný pobyt či student na kolej, tak stále patří do společně hospodařící domácnosti.

Po dosažení plnoletosti nárok nezaniká, nicméně je třeba splnit ještě další podmínky. Daňové zvýhodnění je pak možné uplatnit naposledy v měsíci, kdy dítě dosáhne věku 26 let, a to i v případě, že příprava na budoucí povolání trvá například formou doktorandského studia.

Dítě, které úspěšně ukončilo studium na střední škole a nepokračuje v dalším studiu na vysoké škole, je považováno za studenta až do konce školního roku za podmínky, že po celý měsíc nepracuje nebo není evidováno po dobu celého měsíce na úřadu práce. Pokud by v průběhu prázdnin nastoupilo do zaměstnání nebo začalo podnikat, již není za studenta považováno a nárok na daňové zvýhodnění zaniká.

Dítě, které nebylo u závěrečných zkoušek na střední škole úspěšné v řádném termínu, přestává být studentem dané školy 30. června daného roku. Pokud rodič požaduje uplatnění daňového zvýhodnění i po dobu navazujících prázdnin, pak dítě musí opět splnit výše uvedené podmínky.

Dítě, které úspěšně ukončilo studium na střední škole a ve stejném roce pokračuje ve studiu na vysoké škole, je za studenta považováno po celou dobu prázdnin, a to bez ohledu na to, zda vykonává výdělečnou činnost nebo má nárok na podporu v nezaměstnanosti.

Při přerušení studia nebo zanechání studia se nejedná o přípravu na budoucí povolání a nelze tedy daňové zvýhodnění nadále uplatnit. Poslední měsíc, kdy lze daňové zvýhodnění uplatnit, je měsíc, ve kterém bylo studium ukončeno nebo přerušeno.

Pozor ale, zde existuje jediná výjimka, a to přerušení studia z důvodu čerpání mateřské nebo rodičovské dovolené. V tomto případě je uplatnění daňového zvýhodnění možné, pokud je sdílena společná domácnost a platí vyživovací povinnost ze strany rodičů.

Při řádném ukončení studia na vysoké škole, lze daňové zvýhodnění uplatnit ještě následující měsíc, opět za předpokladu, že absolvent měl „prázdniny“ – tedy nepracoval, nepobíral podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci.

Co se týká absolventů bakalářského studia, zde se doba může prodloužit až na 3 měsíce, a to v případě, že nejpozději do 3 měsíců nastoupí na navazující studium.

Daňová sleva

Výše uvedené podmínky pro daňové zvýhodnění, vyjma společně hospodařící domácnosti s rodiči, musí student splnit i v případě, že požaduje uplatnění osobní daňové slevy.

Jediný rozdíl v pravidlech pro poskytnutí daňové slevy oproti daňovému zvýhodnění představuje maximální věková hranice pro uplatnění. Ta je v případě daňové slevy 28 let, za podmínky, že se student na své budoucí povolání připravuje v prezenčním doktorandském studiu.

ASB Group Payroll Team

Hana Sára Korcová

Payroll Supervisor

E: hkorcova@asbgroup.eu

Phone: +420 224 931 366